

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 6

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління: стратегія і тактика
формування сучасного фахівця”,
м. Київ, МАУП 29 жовтня 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 28.09.11)*

Редакційна колегія

М. Ф. Головатий (голова), д-р політ. наук, проф., *В. В. Омельчук* (заступник голови), канд. іст. наук, *П. Ф. Вознюк* (відповідальний секретар), канд. політ. наук, доц., *І. П. Бідзюра*, д-р політ. наук, проф., *П. П. Гай-Нижник*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Ю. О. Куц*, д-р наук держ. упр., *І. П. Лопушинський*, д-р наук держ. упр., проф., *В. М. Піскун*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Я. Ф. Радиш*, д-р наук держ. упр., проф., *І. В. Розпутенко*, д-р наук держ. упр., проф., *Г. П. Ситник*, д-р наук держ. упр., проф., *П. К. Ситник*, д-р філос. наук, проф., *Ю. П. Сурмін*, д-р соц. наук, проф., *В. В. Утвенко*, канд. іст. наук, доц., *М. В. Чечетов*, д-р наук держ. упр., проф., *Н. П. Ярош*, д-р наук держ. упр., *Н. М. Чернуха*, д-р пед. наук, проф.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук. пр.] / МАУП. —
С76 К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011 —

Вип. 5 : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця”, м. Київ, МАУП, 29 жовт. 2011 р./ редкол.: М. Ф. Головатий (голова) [та ін.]. — 2011. — 428 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Л. І. Корсуненко Нормативно-правові основи функціонування і розвитку інституту державної служби у сучасній Україні.....	243	Н. В. Кляшторна Соціогуманітарні вектори державного управління в Україні	302
В. Ф. Солонина Судовий захист права власності: питання теорії і практики.....	249	Я. І. Ніколаєва Етика державного службовця	308
О. В. Білик Управління інформаційними державними закладами в умовах інформатизації	254	В. О. Соловар Держава і управління Київської Русі	310
О. М. Посвистак Менеджмент якості освіти як стратегія вдосконалення діяльності бібліотеки ВНЗ	258	А. А. Поєдинок Стратегія і тактика управління персоналом.....	313
В. О. Сухомлінов Аналіз і оцінка стану інформаційної безпеки на підприємствах: регіональний аспект.....	262	О. В. Романович Принцип поділу державної влади та сучасні проблеми реалізації в Україні	315
Прудніков М. В. Аналіз ефективності існуючої системи формування місцевих бюджетів в Україні	266	В. В. Борейчук Аналіз діяльності благодійництва як соціального явища.....	320
А. М. Медвідь, Ю. А. Слюсар Розвиток державного управління і державної служби на теренах України	272	О. В. Ємишанова Управління трудовими міграціями в рамках міжнародної системи	323
З. І. Розгач Державна політика України у сфері попередження бездоглядності та безпритульності дітей.....	277	А. М. Соколова Шляхи та механізми підвищення ефективності місцевого самоврядування в Україні.....	326
Л. І. Костенко Системно-структурна характеристика загальнодержавної системи забезпечення безпеки дорожнього руху на регіональному рівні.....	281	О. Л. Димарчук ЗМІ в системі державного управління	329
О. А. Доронін Державне регулювання розвитку об'єктів інфраструктури аграрного ринку (концептуальні засади, методологічні підходи).....	286	О. О. Бушин Державне управління в Україні в умовах становлення нових економічних інститутів	331
О. О. Малишенко Розробка механізмів фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва	291	А. Ю. Костенко Державна служба в Україні: становлення і розвиток	333
О. Я. Гулько Концептуальні засади реформування державного управління в новітній Україні ..	296	Д. О. Трібель Психологічні особливості управління організаційними структурами.....	335
К. О. Василенко Основні проблеми здійснення місцевого самоврядування в Україні	298	Ю. Гончар Мотивація та стимулювання праці як засіб підвищення ефективності діяльності підприємств	338
Г. О. Чічкань Сутність державної служби як механізму взаємозв'язку між державою та громадянином	300	О. Грицан Імідж лідера як ефективний засіб впливу: аналітико-теоретичний аналіз	341
		М. Кобиш Організаційна культура керівника як регулятор організаційної діяльності.....	344
		А. Муштенко Організація управління персоналом на підприємстві	347

АНАЛІЗ І ОЦІНКА СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Становлення і розвиток української державності, вип. 6, с. 262–265

Система безпеки кожного підприємства цілком індивідуальна. Її повнота та дієвість залежать від існуючої в державі законодавчої бази, від обсягу матеріально-технічних і фінансових ресурсів, виділених керівниками підприємств, від розуміння кожним з працівників важливості забезпечення безпеки бізнесу, а також від досвіду роботи керівників служб безпеки підприємств.

Надійний захист безпеки підприємства можливий лише при комплексному та системному підході до її організації. Тому в економіці має місце таке поняття як система економічної безпеки підприємства.

Система безпеки підприємства — це комплекс організаційно-управлінських, режимних, технічних, профілактичних і пропагандистських заходів, спрямованих на кількісну реалізацію захисту інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Для керівників будь-якої системи піклування про її безпеку є найголовнішим обов'язком, тому що у випадку її розпаду керувати буде нічим. Уважно наглядати потрібно не тільки за процесами, які відбуваються у навколишньому середовищі, що можуть принести невіправні наслідки, а й не меншу увагу необхідно приділяти аналізу власної системи. Обов'язковим є оперативна оцінка якості роботи, постійна перевірка достовірності вхідної інформації, надійності всіх елементів системи.

Будь-яке підприємство, маючи свої локальні й державні цілі розвитку, виконує функції забезпечення відносно споживачів його послуг або продукції. Економічна безпека — це характеристика, що будується на взаємовідносинах системи і середовища як зовнішнього, так і внутрішнього [4].

Безпека підприємства повинна оцінюватись з урахуванням умов, обмежень і критеріїв усіх основних учасників його виробничо-економічної діяльності, а саме: держави, підприємств-конкурентів, споживачів. З усього зазначеного можна зробити висновок, що для українських підприємств самими значущими проблемами сучасного етапу реформ є: відсутність засобів на технічне переоснащення; неритмічність роботи; відсутність контрактів, замовлень; безробіття; велика дебіторська заборгованість. Можна запропонувати наступні кроки на шляху зміцнення економічної безпеки українських підприємств: *у рамках технологічної безпеки* — закриття низькорентабельних і збиткових підприємств; зміна системи оплати праці наукових кадрів; створення нових організаційно-виробничих структур; використання лізингу; активна участь у міжнародних виставках, семінарах; *у рамках ресурсної безпеки* — удосконалювання системи розрахунків; підвищення продуктивності праці; збільшення капіталовкладень у ресурсозбереження; стимулювання “ресурсного” наприя-

му; *у рамках економічної безпеки* — застосування принципу дотримання критичних термінів кредитування; створення інформаційного центру, для постійного зведення боргів підприємства і перекриття каналів витоку інформації (створення у структурі інформаційного центру спеціальної групи фінансових робітників, що перевіряла б податкові та інші обов'язкові платежі для виявлення можливої переплати і надавала зведення про маловикористовувані основні виробничі фонди з метою їх можливого продажу); використання нових форм партнерських зв'язків; *у рамках соціальної безпеки* — наближення рівня оплати праці до показників розвинених країн, притягнення працівників до управлінських функцій; підвищення кваліфікації працівників; зацікавленість адміністрації підприємства у працевлаштуванні безробітних; розвиток соціальної інфраструктури підприємства; підвищення матеріальної відповідальності працівників за результати своєї праці [4].

Серед існуючих засобів забезпечення безпеки підприємства можна виокремити наступні:

1. Технічні засоби. До них відносяться охоронно-пожежні системи, відео- та радіоапаратура, засоби виявлення вибухових приладів, броньжилети, огороження тощо.
2. Організаційні засоби. Створення спеціалізованих оргструктурних формувань, що забезпечують безпеку підприємства.
3. Інформаційні засоби. Передусім це друкована і відеопродукція з питань збереження конфіденційної інформації. Крім цього, важлива інформація для прийняття рішень з питань економічної безпеки зберігається на комп'ютерах.
4. Фінансові засоби. Без достатніх фінансових коштів не можливе функціонування системи економічної безпеки підприємства, пи-

тання у тому, щоб використовувати їх ціленаправлено та з високою віддачею.

5. Правові засоби. Підприємство повинне у своїй діяльності керуватися не лише виданими вищестоящими органами влади законами та підзаконними актами, а й розробляти власні локальні правові акти з питань забезпечення економічної безпеки підприємства.
6. Кадрові засоби. Підприємство повинне бути забезпечене кадрами, які займаються питаннями економічної безпеки.
7. Інтелектуальні засоби. Залучення до роботи кваліфікованих спеціалістів, наукових робітників, що дасть можливість модернізувати систему безпеки підприємства.

Одночасне впровадження усіх цих засобів неможливе. Воно проходить у кілька етапів:

- I етап. Виділення фінансових коштів.
- II етап. Формування кадрових і організаційних засобів.
- III етап. Розробка системи правових засобів.
- IV етап. Залучення технічних, інформаційних та інтелектуальних засобів.

Переведені зі статичного у динамічний стан вказані засоби перетворюються в методи забезпечення економічної безпеки підприємства. Відповідно можна виокремити технічні, інформаційні, фінансові, правові, інтелектуальні методи. Наведемо стислий перелік цих методів:

- 1) технічні — спостереження, контроль, ідентифікація;
- 2) інформаційні — складання характеристик на працівників, аналітичні матеріали конфіденційного характеру тощо;
- 3) фінансові — матеріальне стимулювання працівників, які мають

досягнення у забезпеченні економічної безпеки підприємства;

- 4) правові — судовий захист законних прав та інтересів, сприяння діям правоохоронних органів;
- 5) кадрові — добір та навчання кадрів, які забезпечують безпеку підприємства;
- 6) інтелектуальні — патентування, ноу-хау тощо.

Під економічною безпекою треба розуміти й такий стан соціально-технічної системи підприємства, який дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту. Зауважимо, що традиційно термін “економічна безпека” вживався в юридичній практиці для позначення системи прав зі збереження ресурсів і результатів їх продуктивного використання. Однак з економічного погляду таке трактування поняття, на нашу думку, не є вичерпним, а сам механізм збереження не входить до системи управління підприємством (що зумовлено історичним досвідом ведення бізнесу на постсоціалістичному просторі) [1].

Головна мета управління економічною безпекою — забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювання нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку [4].

На основі аналізу накопиченого емпіричного матеріалу пропонуємо здійснити узагальнення (висновки) на рівні теоретичних засад (основ) організації інформаційної безпеки як функції.

Організацію безпеки умовно поділено на три рівня. В основу поділу по-

кладено такий метод, як зрізи середовища, в якому знаходиться інформація: а) соціальне (окрема людина, спільноти людей, держава, міжнародне співтовариство); б) інженерно-технологічне (машинне, апаратно-програмне, автоматичне); в) соціотехнічне (людино-машинне).

Кожен зазначений рівень щодо середовища об'єктивно доповнює і взаємозумовлює інші рівні, утворюючи в основі триєдину гіперсистему — організацію інформаційної безпеки конкретного суб'єкта суспільних відносин.

Важливим елементом організації інформаційної безпеки є поділ заходів на групи. У теорії та практиці виділяють такі три групи: 1) активні засоби захисту (наприклад, розвідка, дезінформація, зашумлення тощо); 2) пасивні (охоронні) засоби (наприклад, встановлення екранів проти несанкціонованого витоку інформації тощо); 3) комплекс засобів підтримки -органічне поєднання попередньо вказаних груп щодо моделювання потенційних (невдомих раніше практиці) загроз.

Враховуючи міжгалузеву сутність теорії організації інформаційної безпеки в умовах формування глобальної кіберцивілізації, в ній поєднуються методи пізнання традиційних фундаментальних наук: соціології та фізики, що концентруються у такій науці, як кібернетика. Це зумовлено безпосередньо предметом теорії: людино-машинними (соціо-технічними) системами, провідними яких є комп'ютеризовані інформаційні системи, у тому числі телекомунікаційні, та необхідність керування їх діяльністю.

Через наявність людського фактора як провідного теорія організації інформаційної безпеки як система знань має предметний гіперзв'язок з такими фундаментальними гуманітарними науками, як соціологія, соціальна психологія, правознавство тощо.

Література

1. Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах” від 05.07.94.
2. *Винокуров Ю. О., Прутник Е. Л., Могильний А. И.* Безопасность банковского бизнеса. — Д.: Регион, 2000.
3. *Зубов М. І., Зубов Р. М.* Безпека підприємницької діяльності: Нормативно-правові документи комерційного підприємства, банку.
4. *Настольная книга сотрудника службы безопасности: Сборник.* — М.: Гелиос, 1998.
5. *Остроухов В.* До проблеми забезпечення інформаційної безпеки України // Політичний менеджмент. — 2008. — № 4. — С. 135–141.
6. *Чубарук Т.* Проблеми законодавчого забезпечення інформаційної безпеки в Україні // Право України. — 2007. — № 9. — С. 67 — 69
7. *Ярочкин В. И.* Информационная безопасность. — М.: Междунар. отношения, 2000.